భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానం

6 డిసెంబర్, 1954

ధీరేంద్ర చంద్ర పాల్

వర్సెస్

అసోసియేటెడ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ త్రిపుర లిమిటెడ్

(పరిసమాప్తి)

(మెహర్ చంద్ మహాజన్ ప్రధాన న్యాయమూర్తి., భగవతి, జగన్నాధదాస్ మరియు వెంకటరామ అయ్య ర్ న్యా యమూర్తులు)

బ్యాంకింగ్ కంపెనీల చట్టం (X ఆఫ్ 1949), సెక్షన్లు 45-B,45-G (1950అఫ్XXద్వారా చేర్చబడినది)★-దావాలు45-Bకింద నిర్ణయించబడ్డాయి -ఈ విధానంను అనుసరించారు.

బ్యాంకింగ్ కంపెనీల చట్టం,1949 యొక్క లక్ష్యం ఒక యంత్రాంగమును ఏర్పాటు చేసి త్వరితగతిన మరియు వేగవంతమైన,పరిసమాప్తిలో ముగింపు కోసం మరియు చట్టంలో ప్రత్యేక నిబంధనలు,మరియు చట్టంయొక్క నిర్దిష్ట నిబంధనలేవి లేనప్పుడు లేదా విరుద్ధంగా ఉన్నా లేదా ఏదైనా నియమాలు హైకోర్టు రూపొందించిన చట్టం యొక్క సెక్షన్ 45-G (1950 చట్టం XX ద్వారా చొప్పించబడింది) దావాలన్నింటిని నిర్ణయించే సాధారణ విధానంచట్టం యొక్క45-B (చట్టం XX 1950 ద్వారా చేర్చబడింది) దరఖాస్తుతో ఉద్భవించే సంగ్రహ విచారణ అయిఉండాలి. కాని న్యాయస్థానం తన విచక్షణాధికారం ద్వారా సరైన ఆదేశాలను లేదా దావానందు ఉన్న ప్రశ్నల స్వభావం దృష్ట్యా దావావేయటమే సరైన పరిష్కారంగా హైకోర్టు ఆదేశించవచ్చు.

శ్రీ బ్యాంక్ వర్సెస్ముఖర్జీ ([1950] 55 CWN 400), సూచించబడింది.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నం. 91/ 1953.

తీర్పు మరియు డిక్రీ నుండి అప్పీలు 1951 జూన్ 12వ తేదీ నాటి కలకత్తాలోని జ్యుడికేచర్ హైకోర్టు 1951 నాటి అసలు డిక్రీ నుండి అప్పీలు నెం. 56,నుండి 1951లో 8వ రోజున హైకోర్టు తన సాధారణ ఒరిజినల్ సివిల్ అధికార పరిధిని అమలు చేయబడినది దావా నెం. 3993లో అఫ్ 1950

అప్పీలుదారు కోసం హెచ్.జే.ఉమ్రిగర్,రామేశ్వర్ నాథ్ మరియు రాజిందర్ నారాయణ్.

ప్రతివాది తరపున ఏ.ఎన్. సిన్హా,పీ.సీ.దత్తా.

1954,డిసెంబరు 6న న్యాయస్థానం తీర్పును వెలువరించినవారు

జగన్నాథదాస్ జె.-ఇది అధికరణ133 (1) (సి),ఈ రెండు సెక్షన్లు 45-బి మరియు 45-జి ప్రకారం కలకత్తా హైకోర్టు అనుమతి ద్వారా అప్పీలు.

★(1950 చట్టం XX ద్వారా చొప్పించబడింది) ఇప్పుడు రెండు సెక్షన్లు45-B మరియు 45-Uలు చేర్చబడినది. 1953 చట్టం LII యొక్క సెక్షన్ 10.

రాజ్యాంగం యొక్క, దాని అప్పీలేట్ అధికార పరిధిలో న్యాయస్థానం యొక్క సింగిల్ జడ్జి యొక్క తీర్పును నిర్ధారిస్తుంది. ఇందులో ఉన్న అంశం చిన్నది మరియు ఈ క్రింది వాస్తవాలపై ఉద్భవించింది. మా ముందు ప్రతివాది, అసోసియేటెడ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ త్రిపుర లిమిటెడ్, 19 డిసెంబర్ 1949న పరిసమాప్తికి వెళ్లినది.పరిసమాప్తికి ఒక నెల ముందు, అంటే, నవంబర్ 19, 1949న, మా ముందు అప్పీలుదారు మరియు బ్యాంక్ ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నాయి.అప్పీలుదారు నిర్దిష్ట భూమికి సంబంధించి బ్యాంక్లో కౌలుదారుడు కౌలు-ఒప్పందంలోని నిబంధనలలో ఒకటి అప్పీలుదారు 24 గంటలు ముగిసేలోపు నోటీసుపై భూమిని ఖాళీ చేయ్యాలి. బ్యాంక్ పరిసమాప్తికి వెళ్లిన తర్వాత, లిక్విడేటర్ అప్పీలుదారుకు ఏప్రిల్ 18, 1950న,అతని అద్దెను రద్దు చేస్తూ, ఏప్రిల్, 1950 చివరి నాటికి భూమిని ఖాళీచేసిమరియు అప్పగించాలని అతనికి పిలుపునిస్తూ నోటీసు అందజేసారు,కానీ ఇది జరగలేదు.లిక్విడేటర్ అప్పీలుదారుని బయటకు పంపడం కోసం బ్యాంకింగ్ కంపెనీల

చట్టంలోని సెక్షన్ 45-B కింద హైకోర్టు నందు ఒక దరఖాస్తును దాఖలు చేశారు.,మరియు అతనిపై 10 జూలై, 1950న ఏక పక్ష తీర్పను పొందాడు.ఆగస్టు 28, 1950న , అప్పీలుదారు ఏక పక్ష తీర్పును పక్కన పెట్టాలని దరఖాస్తు చేసుకున్నాడు., కానీ 1950 సెప్టెంబరు 7న ఆ దరఖాస్తు కొట్టివేయబడింది.తత్ఫలితంగా, అప్పీలుదారు 12 సెప్టెంబర్ 1950న ప్రస్తుత దావాను, తనకు వ్యతిరేకంగా చేసిన ఏకపక్ష తీర్పు అధికార పరిధి లేకుండా చేయబడినదని, మరియు అది శూన్యమని మరియు పేర్కొన్న ఏకపక్ష తీర్పు ఉన్నప్పటికీ అతను కౌలుదారుగా కొనసాగాలని హైకోర్టు అసలు పక్షంలో దావాను దాఖలు చేశారు.తీర్పుయొక్క అధికారపరిధి లేదా శూన్యత పేర్కొనకుండా దావా వేయడానికి గల కారణాన్ని వాది ప్రత్యేకంగా పేర్కొనలేదు. కానీ విచారణలో తెలుసుకొన్న అంశం ఏమిటంటే,అప్పీలుదారుని తొలగించుటకు సంబంధించిన ప్రశ్నను పరిష్కరించే అధికారం న్యాయస్థానంకు లేదు,దావాపై ప్రారంభించిన విచారణ ప్రక్రియలో,న్యాయస్థానంకు అప్పీలుదారుని,బదిలీ చేయబడ్డ భూమి నుండి బహిష్కరించడానికి సంబంధించిన ప్రశ్నను పరిష్కరించే అధికారంలేదు. సంగ్రహ విచారణ కొరకు అర్జీ పెట్టుకొన్నారు, కానీ సరైన దావా వేయడం ద్వారా మాత్రమే డిక్రీని ఇవ్వగలము.ఈ వివాదం 1950 ఆగస్టు 24న కలకత్తా హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు ఆధారంగా సెక్షన్45-B కింద అటువంటి ఉపశమనానికి సంబంధించి సంగ్రహ విచారణ ఆమోదయోగ్యం కాదు, కానీ దావా వేయవలసి ఉంటుంది.ఈ నిర్ధారణ శ్రీ బ్యాంక్ వర్సెస్ ముఖర్జీ (1)నందు నివేదించబడింది.బహిష్కరించడం కోసం ఏకపక్ష డిక్రీ తప్పుడు న్యాయవిచారణ ద్వారా పొందినప్పటికీ, న్యాయస్థానంలో స్వాభావికమైన అధికారాల కొరత లేదని మరియు డిక్రీ యొక్క వాస్తవం పొందబడిందని ప్రస్తుత వ్యాజ్యంను విచారణ చేస్తున్న న్యాయమూర్తి

అభిప్రాయపడ్డారు.తప్పుప్రక్రియలో పొందుపరిచబడినది కానీ శూన్యం కాదు. గౌరవ న్యాయమూర్తి యొక్క ఈ అభిప్రాయాన్ని అప్పీలేట్ బెంచ్ ధృవీకరించింది.

మాముందు బహిష్కరణ ద్వారా ఉపశమనం పొందడం గురించి వివాదం లేదు. రద్దు కాబడిన భూమి నుండి అప్పీలుదారుడు బ్యాంకింగ్ కంపెనీల చట్టంలోని సెక్షన్ 45-B పరిధిలోకి వస్తారు,మరియు లిక్విడేటర్ హైకోర్టులో విచారణ ద్వారా పేర్కొన్న తగిన ఉపశమనాన్ని పొందవచ్చు.వాస్తవానికి, వివాదాస్పద విషయంపై సెక్షన్ 45-బి ద్వారా న్యాయస్థానం అధికార పరిధిని కలిగి ఉందని మరియు సెక్షన్ యొక్క విస్తృత మరియు సమగ్ర భాషకు సంబంధించి ఈ అభిప్రాయాన్ని సవాలు చేయలేదని గౌరవ అప్పీలేట్ న్యాయమూర్తులు ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్నారు. కానీ కోరబడినది ఏమిటంటే, న్యాయస్థానం శ్రీ బ్యాంక్ కేసు (సుప్రా)లో తీసుకున్న అభిప్రాయాన్ని అనుసరించింది (దీని యొక్క ఖచ్చితత్వాన్ని దాని ముందు సవాలు చేయలేదు) అటువంటి ఉపశమనాన్ని పొందేందుకు తగిన విచారణ అనేది ఒక దావా మాత్రమే, అది స్థిరంగా ఉండాలి. కేవలం దరఖాస్తుపై పొందిన డిక్రీ చెల్లదని నిర్ధారించింది.ఒక తప్పుడు విచారణపై పొందబడిన డిక్రీ శూన్యమైనదిగా పరిగణించబడుతుందా లేదా ఉపశమనాన్ని పొందే విధానంలో కేవలం అవకతవకల వల్ల మాత్రమే అది వికలమైనదా అనే ప్రశ్న న్యాయస్థానం నందు ఉన్నది.అనుషంగిక విచారణలోవిస్తృతమైన పరిశీలనకు సంబంధించిన అంశం. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఈ వాదనకు దారితీసిన ప్రాథమిక ఊహ, అనగా, సెక్షన్ 45-B కింద తగిన విచారణ దావా మాత్రమే మరియు దరఖాస్తు కాదు ఇది సరైనది.ఈ ప్రయోజనం కోసం సంబంధిత సెక్షన్లను గమనించడం అవసరం. బ్యాంకింగ్ కంపెనీల చట్టం, 1949లోని సెక్షన్ 45-A,చట్టం XX ద్వారా సవరించబడింది.

.

చట్టంలోని భాగం III మరియు భాగం III-A ప్రయోజనాల కోసం 'న్యాయస్థానం'ని "సంబంధిత బ్యాంకింగ్ కంపెనీ రిజిస్టర్డ్ కార్యాలయం ఉన్న స్థలంలో అధికార పరిధిని అమలు చేసే హైకోర్టు" అని నిర్వచిస్తుంది.

ఈ సెక్షన్ యొక్కనిర్వచనం "భారత కంపెనీల చట్టం , 1913 లో ఏదైనా విరుద్ధంగా ఉన్నప్పటికీ లేదా ఏదైనా ప్రకటన, ఉత్తర్వులు లేదా ఆదేశాలు జారీ చేసినప్పటికీ లేదా ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న మరే ఇతర చట్టంలో, ఏ ఇతర న్యాయస్థానంనందు (అంటే పైన నిర్వచించబడిన న్యాయస్థానం కాకుండా) బ్యాంకింగ్ కంపెనీ ముగింపు వలన లేదా దాని నుండి ఉత్పన్నమయ్యే ఏదైనా విషయానికి సంబంధించి అధికార పరిధిని కలిగి ఉంటుంది". తదుపరిది సెక్షన్ 45-బి (1) కింది నిబంధనలలో ఉంది:

"భారత కంపెనీల చట్టం , 1913లో లేదా ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న ఏదైనా ఇతర చట్టంలో ఏదైనా విరుద్ధంగా ఉన్నప్పటికీ, న్యాయస్థానంనకు పూర్తి అధికారం ఉన్నది. ఏదైనా బ్యాంకింగ్ కంపెనీ ద్వారా లేదా వాటికి వ్యతిరేకంగా చేసిన అన్ని దావాలును మరియు ఆస్తులకు సంబంధించిన అన్ని ప్రశ్నలను మరియు ఇతర అనేక ప్రశ్నలను,చట్టంనకు లేదా వాస్తవాలకు సంబంధించినది లేదా బ్యాంకింగ్ కంపెనీని ముగింపు సమయంలో తలెత్తవచ్చు అవి న్యాయస్థానం పరిధిలోనికి వస్తుంది.

సెక్షన్ 45-G చట్టం ప్రకారం, దావాలు మరియు ఇతర విచారణ నిర్ణయం కోసం, విచారణ విధానానికి సంబంధించిన చట్టానికి అనుగుణంగా నియమాలను రూపొందించడానికి

న్యాయస్థానంకు అధికారం ఇస్తుంది.భాగంIII-Aలోని ఈ సెక్షన్ల సమూహం భారతీయ కంపెనీల చట్టంలోని సంబంధిత నిబంధనల నుండి విస్తృత నిష్క్రమణను కలిగి ఉంటుంది. వివిధ సెక్షన్ల కింద, లిక్విడేటర్కంపెనీని ముగింపునకు ఉత్తర్వులు ఇచ్చిన తర్వాత, పరిసమాప్తి ప్రక్రియను వేగవంతం చేయడానికి మరియు సహాయకంగా కొన్ని అధికారాలను వినియోగించుకోవడానికి కంపెనీ-న్యాయస్థానంను సంప్రదించవచ్చు. ఈ ప్రయోజనం కోసం సాధారణ విధానం, అర్జీను పెట్టుకోవడం. కానీ లిక్విడేటర్ సంగ్రహ విధానం ద్వారా కంపెనీ-న్యాయస్థానం సహాయం పొందగలిగే విషయాల పరిధి పరిమితంగా ఉంటుంది. ఇతర విషయాలకు సంబంధించి మరియు ముఖ్యంగా మూడవ పార్టీల నుండి ఆస్తులను సేకరించడం లేదా ఆస్తులను తిరిగి పొందడం అనే విషయంలో, (సెక్షన్లు 185 మరియు 186 పరిధిలోకి రానివి) లిక్విడేటర్ సాధారణ పద్ధతిలో సరైన న్యాయస్థానం యొక్క సహాయాన్ని కోరాలి. ఇది చాలా అనివార్యమైనను ఆలస్యానికి మరియు వ్యయానికి దారితీస్తుందని అందరికీ తెలుసు. 1949లో బ్యాంకింగ్ కంపెనీలకు సంబంధించి ప్రత్యేక చట్టాన్ని రూపొందించినప్పుడు, బ్యాంకింగ్ కంపెనీల పరిసమాప్తి ప్రక్రియను వేగవంతం చేయడానికి మరియు త్వరితగతిన ముగించడానికి వీలుగా ఒక యంత్రాంగాన్ని అందించడం పేర్కొన్న లక్ష్యాలలో ఒకటి. ఏది ఏమైనప్పటికీ, 1949 చట్టం, నిజానికి అమలు చేస్తున్నప్పుడు, ఆ ప్రయోజనాన్ని సాధించడానికి సరిపోదు. ఈ పరిస్థితిలో 1950 సవరణ చట్టం 1949 చట్టంలో మొత్తం అధ్యాయం, భాగంIII-A, "విచారణలను వేగవంతం చేసి త్వరగా ముగింపు చర్యలు చెయ్యడానికి ప్రత్యేక నిబంధనలు" శీర్షిక కింద 45-A నుండి 45-H వరకు సెక్షన్లను పొందుపరచబడినది. ఈవిధానానికి అనుగుణంగా మరియు సవరణ చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం అనుగుణంగా, లిక్విడేటర్ చట్టబద్ధంగా దాని పరిధిలోకి వచ్చే విషయాలకు సంబంధించి ఉపశమనం కోసం సెక్షన్ 45-B కింద న్యాయస్థానంను ఆశ్రయించవలసి ఉంటుంది,దీని ద్వారా విశదీకరించబడిన ప్రక్రియలు పరిసమాప్తి కొరకు సంస్థ యొక్క అంతిమ ప్రయోజనాలకు హాని

కలిగించే సమయం మరియు ఖర్చుతో కూడిన దావా గురించి ఆలోచించబడలేదు. చట్టంలోనే దీనికి సంబంధించి నిర్దిష్టమైన నిబంధనలు ఏవీ లేనప్పుడు మరియు సెక్షన్ 45-G కింద సంబంధిత హైకోర్టు రూపొందించిన ఎటువంటి నియమాలు లేనప్పుడు,దావా యొక్క స్వభావం మరియు అందులోని ప్రశ్నలకు సంబంధించిన ప్రక్రియను న్యాయస్థానం తీర్పు మరియు విచక్షణా అధికారంకు వదిలిపెట్టాలి.

శ్రీ బ్యాంక్ కేసు (సుప్రా)లో, ప్రత్యక్ష పరిశీలన కోసం తలెత్తిన ప్రశ్న పరిమితితో కూడినది. కానీ దానిని పరిగణనలోకి తీసుకోవడంలో మరియు తగిన విచారణ అనేది దరఖాస్తు ద్వారానే దావా ద్వారా కాదు.పరిమితిప్రశ్నకు సంబంధించిన ఇబ్బందులు తలెత్తవచ్చు,గౌరవ న్యాయమూర్తులు పరిమితి చట్టంను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం అనవసరమని భావించారు. సెక్షన్ 45-B క్రింద ఉన్న దరఖాస్తుకు చట్టం వర్తిస్తుంది అన్నప్పుడు, అటువంటి దరఖాస్తును నియంత్రించే వ్యవధిఎంత. వారు తమ ముందు ఉన్న ప్రత్యేక కేసును నిర్ణయించడను కొనసాగించారు,అనగా, బ్యాంకుకు చెల్లించాల్సిన రుణానికి సంబంధించిన కేసు,వారి అభిప్రాయం ప్రకారం "కంపెనీల చట్టం లేదా బ్యాంకింగ్ కంపెనీల చట్టంలో ఏమి లేదు ఇది ఒక దరఖాస్తు వంటి సంగ్రహ విచారణ ద్వారా బ్యాంకింగ్ కంపెనీ రుణగ్రహీతల నుండి రుణాలను రికవరీ చేయడానికి లిక్విడేటర్ దరఖాస్తును కంపెనీ జడ్జి" నందు సమర్పించాలి.మరియుఅందువల్ల రికవరీ కోసం ఎటువంటి దరఖాస్తు సమర్పించబడదు, మరియు పరిమితి చట్టంలో అందించిన సాధారణ వ్యవధిలో పరిమితి కాలానికి సంబంధించిన దావా మాత్రమే వేయాలని పేర్కొంది. బ్యాంకింగ్ కంపెనీల చట్టంలోని సెక్షన్ 45-B కింద అవసరమైన లేదా అనుమతించబడిన విచారణ స్వభావానికి సంబంధించి ఈ విధానం సరైనది కాదని, గౌరవ న్యాయమూర్తుల పట్ల గొప్ప గౌరవంతో మాకు అనిపిస్తుంది. ప్రశ్న ఏమిటంటే, సెక్షన్45-B సంగ్రహ విచారణ ప్రక్రియలను అనుమతించిందా లేదా అనేది ప్రశ్న కాదు, ఆ సెక్షన్ ఖచ్చితంగా ఒక నిర్దిష్ట విచారణా పద్ధతిని నిర్దేశిస్తుందా మరియు చట్టం యొక్క విధానానికి

అనుగుణంగా త్వరితంగా మరియు చౌకైన పరిష్కారం లిక్విడేటర్కు అందిస్తుందని ఊహించలేము. న్యాయస్థానం తన విచక్షణతో నిర్దేశించబడితే తప్ప,ఆదేశించుటకు ఇవి సరిపోతుందని లేదా హైకోర్టు పొందుపరచిన నియమాలు దావా యొక్క నిర్దిష్ట స్వభావం అనుసరించి దావాను కొనసాగించవలసి వచ్చింది. సెక్షన్ 45-B డబ్బు రికవరీ లేదా ఆస్తి రికవరీ, అస్థిరమైన లేదా స్థిరమైన రికవరీకి సంబంధించిన దావాలకు మాత్రమే పరిమితం కాదని గుర్తుంచుకోవాలి.అంతేకాకుండా ముగించబోతున్న సందర్భంలో వాటికి సంబంధించిన లేదా ఉత్పన్నమయ్యే అన్ని రకాల దావాలకు సంబందించినదని గ్రహించడమైనది. సహజంగానే సాధారణ ప్రక్రియను పరిగణనలోకి తీసుకున్న సెక్షన్ యొక్క అర్థం, సంగ్రహ విచారణ దరఖాస్తు ద్వారా కొనసాగుతుందని పరిగణించబడినది.

ప్రస్తుత కేసునందు,తన ముందు ఉన్న సంగ్రహ విచారణ దరఖాస్తుపై ఏకపక్ష డిక్రీని ఇచ్చిన న్యాయస్తానం పూర్తిగా సమర్థవంతమైనది, మరియు దావా నందు సవాలు చేయబడి, అనుమతించిన ఏకపక్షడిక్రీ మరియుదిగువ న్యాయస్థానము దావాను కొట్టివేయడం కూడా సరైయినదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. శ్రీ బ్యాంక్ కేసు (సుప్రా)లో హైకోర్టు ముందు లేవనెత్తిన పరిమితి ప్రశ్నపై మేము ఎలాంటి అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయనక్కరలేదు. ఆప్రశ్న తగిన సందర్భంలో నేరుగా లేవనెత్తినప్పుడు నిర్ణయించవలసినది.

అప్పీలు తదనుగుణంగా ఖర్చులతో తిరస్కరించబడింది.

అప్పీలు కొట్టివేయబడింది,

———